

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Jordbruksverket
551 82 Jönköping

Yttrande över Jordbruksverkets förslag till föreskrifter om ändring av föreskrifter om direktstöd (SJVFS 2014:41)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Jordbruksverket föreslår ändringar i föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd till följd av två klarlägganden från EU-kommissionen i form av tillägg till bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 637/2008 och rådets förordning (EG) 73/2009.

EU:s klagöranden rör tillämpningen av det undantag från artikel 9 i EU:s förordning 1307/2013 om aktiv jordbrukare, som finns i artikel 9.2 tredje stycket (b), om mer än obetydlig jordbruksverksamhet samt att ett djur som haft fel i identifieringen eller registreringen, kan berättiga till nötkreatursstöd, om felen är korrigerade från ett visst datum och inga nya fel konstaterats efter detta datum.

Förslaget till ändringar i föreskriften rör de gemensamma EU-stöden:

- gårdsstöd inklusive stödrätter för gårdsstöd
- förgröningsstöd och
- nötkreatursstöd

Förslaget avser införande av ett hektarbaserat undantag vid ansökan om direktstöd, så att uppgifter till underlagen som ska skickas med ansökan, kan hämtas direkt från ansökan om stöd (arealdeklarationen i SAM-ansökan) istället för särskilt framtagna uppgifter rörande företagets verksamhet eller intäktsförhållanden. Förslaget avser vidare att nötkreatur ska anses stödberättigade så länge stödvillkoren om identifiering och registrering är uppfyllda, från och med första dagen på beräkningsperioden, vilket gör att nötkreatur inte diskvalificeras från nötkreatursstödet på livstid. Den första beräkningsperioden är den 1 januari 2015 till och med den 31 juli 2015, därefter återkommande den 1 augusti till och med den 31 juli med start den 1 augusti 2015.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Syftet med förslaget

Jordbruksverket uppger att syftet med förslaget är att minimera den administrativa bördan för berörda företag, minska risken för att företag med diversifierad verksamhet missgynnas samt att undvika att nötkreatur diskvalificeras från nötkreatursstödet på livstid.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Gällande förslaget om ett hektarbaserat undantag vid ansökan om direktstöd, uppger Jordbruksverket att det inte finns några alternativa lösningar, men att hektargränsen skulle kunna vara lägre eller högre än de 36 hektar som myndigheten föreslår. Jordbruksverket anger flera skäl till att gränsen föreslås ligga på 36 hektar. Bland annat anges att gränsen ska samverka med andra bestämmelser som har samma syfte och att gränsen ska tillämpas i ett sammanhang, där syftet är att företag med vissa verksamheter, som endast har en marginell jordbruksverksamhet i förhållande till sina övriga verksamheter, ska diskvalificeras från stödsystemet samt att gränsen ska visa att företagens jordbruksverksamhet trots allt inte är obetydlig. Jordbruksverket uppger vidare som skäl att medelstorleken på ett svenskt jordbruksföretags jordbruksmark är 43 hektar och att medianstorleken är 18 hektar. Sammantaget bedömer Jordbruksverket att 36 hektar är en tillräckligt hög nivå för att bekräfta att jordbruksverksamheten inte är obetydlig. En lägre nivå skulle, enligt myndigheten, bestämmelsen om aktiv jordbrukare i praktiken bli verkningslös, på grund av att för få företag omfattas efter de generella undantagen.

Ett annat alternativ är, enligt förslagsställaren, att avvakta med införandet av gränsen till nästa år. Jordbruksverket menar emellertid att detta skulle medföra en förhöjd administrativ börda för berörda företag, bestående av tid/kostnad för framtagande av underlag som visar företagets intäktsförhållanden eller registrerade huvudsakliga verksamheter. Jordbruksverket anser att det även skulle missgynna vissa företag med diversifierad verksamhet som endast omfattas av det undantag som nu föreslås och som annars skulle gå miste om jordbruksstödet för 2015. Förslagsställaren uppger dessutom att de berörda företagen blir av med sina stödrätter om de inte uppfyller något undantag 2015, vilket gör att de skulle sakna möjlighet att söka stöd 2016, såvida de inte köper nya stödrätter. Jordbruksverket uppger att det i framtiden kommer att finnas färre stödrätter till salu än vad som funnits de senaste åren och att detta skulle försvåra ett återinträde i systemet med direktstöd för de som inte har tillträde 2015.

När det gäller nötkreatursstödet uppger Jordbruksverket att tillägget i EU-förordningen ännu inte trätt ikraft och att ett alternativ skulle vara att vänta till dess det gör det. Förslagsställaren uppger att Kommissionen har varit mycket tydlig med att syftet med tillägget är att djuren inte ska kunna bli diskvalificerade på livstid och att de ska vara stödberättigade om stödvillkoren följs från det aktuella datumet. Tillägget är viktigt, enligt förslagsställaren, för att slippa riskera att behöva tillämpa det utan lagstöd 2015. Myndigheten uppger vidare att om ingen reglering kommer till stånd, kommer djur som inte identifierats och registrerats i enlighet med stödvillkoren, att bli diskvalificerade från nötkreatursstöd på livstid.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Avseende förslaget om en hektartröskel, uppger förslagsställaren att möjligheten att införa alternativa sätt för att bevisa att jordbruksverksamheten inte är obetydlig, regleras i artikel 13.1 i tredje stycket i förordningen (EU) nr 639/2014. Jordbruksverket uppger vidare att en hektartröskel är tillåten, vilket klarlagts genom ett tolkningsmeddelande från EU-kommissionen.

När det gäller förslaget om nötkreatursstöd, gör Jordbruksverket bedömningen att den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering, utan att gå utöver skyldigheterna. Regelrådet kan konstatera

att förslagsställarens uppgift tillsammans med redovisningen under rubriken om alternativa lösningar kompletterar varandra.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren uppger att det är av avgörande betydelse för de enskilda företagens lönsamhet att bestämmelserna om hektargräns för undantag vid direktstöd införs 2015 istället för 2016.

Jordbruksverket har valt att informera genom verkets webbplats, vilket, enligt myndigheten, påbörjades den 31 mars samt genom riktade elektroniska utskick.

När det gäller nötkreatursstödet, anser Jordbruksverket att det kan finnas skäl att uppmärksamma jordbrukarna på konsekvenserna av att köpa ett djur som inte blivit korrekt identifierat och registrerat enligt stöd villkoren av den tidigare ägaren.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren redovisar påbörjade och planerade informationsinsatser. Regelrådet kan vidare konstatera att uppgift om tidpunkt för förslagets ikraftträdande saknas i konsekvensutredningen, men att uppgifterna finns att hitta i förslaget till författningstext.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning är bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Under rubriken *3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen*, uppger Jordbruksverket att när det gäller förslaget om hektargräns, berörs de företag som föregående år fick mer än cirka 5 000 euro i direktstöd och som utöver jordbruksverksamhet även driver verksamhet i form av flygplats, järnvägstjänster, vattenverk, fastighetsföretag eller permanent sport- och rekreationsanläggning. En förutsättning är att de har minst 36 hektar jordbruksmark som kan berättiga till gårdsstöd.

Jordbruksverket säger sig sakna tillförlitliga uppgifter om antalet berörda personer, men uppskattar att antalet varierar mellan cirka 200 till 5 000, varav huvuddelen bedöms bestå av hästföretag.

Regelrådet noterar att Jordbruksverket under rubriken *1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå*, uppger att personer i konsekvensutredningen är detsamma som företag.

Regelrådet konstaterar att Jordbruksverket under del *B Företag* och rubrik *1. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen*, uppger att antal berörda företag uppgår till mellan 1 000 och 4 000, vilket Regelrådet kan konstatera inte stämmer med uppgiften under ovan nämnda rubrik.

Under rubriken *3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen*, uppger Jordbruksverket att för den del av förslaget som berör nötkreatursstödet, berörs de jordbrukare som har nötkreatur som är minst ett år gamla under minst en dag under beräkningsperioden och där djuren inte uppfyller stöd villkoren senast vid beräkningsperiodens början. Verket säger sig inte ha tillförlitliga uppgifter om antalet berörda företag, men uppger att antalet företag som har nötkreatur som är minst ett år gamla och som därför potentiellt skulle kunna vara berörda är cirka 19 000.

Verket uppger vidare att de jordbrukare som köper ett djur där säljaren inte har följt stödvillkoren för djuret under beräkningsperioden, berörs negativt av tillägget i EU-förordningen och gör bedömningen att det handlar om cirka 500 jordbrukare.

Jordbruksverket uppger dessutom att särskilt berörda är de företag som inte har eller kan åberopa något av de nämnda tre undantagen, eftersom de blir av med sina stödrätter och 2015 års jordbruksstöd. Regelrådet saknar här uppgift om hur många företag det rör sig om.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren under del *B Företag* och rubriken *1. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen*, inte redovisar några uppgifter om den del av förslaget som rör nötkreatursstödet. Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren inte lämnar någon motivering till att delförslaget har utelämnats, vilket Regelrådet anser vara en brist.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal och storlek är bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Jordbruksverket uppger att för de företag som berörs av hektargränsen, kan tidsåtgången för att ta fram ett särskilt underlag om företagets verksamhet och intäktsförhållanden i samband med ansökan om direktstöd undvikas. Förslaget gör det möjligt att använda redan framtaget underlag för SAM-ansökan (arialdeklarationsdelen). Den administrativa bördan för framtagande av uppgifter enligt ansökningsföreskriften (SJVFS 2015:2) minskar således, enligt förslagsställaren, för de berörda företagen. Myndigheten uppger att för de företag som skulle använt de intäktsbaserade undantagen, bedöms tidsåtgången minska med 90 minuter och för de företag som skulle använt det registrerade verksamhetsbaserade undantaget, bedöms tidsåtgången minska med 20 minuter.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren inte gjort några beräkningar på hur stor kostnadsminskningen blir för de berörda företagen när tidsåtgången minskar med 90 respektive 20 minuter.

Regelrådet kan vidare konstatera att den del av förslaget som rör nötkreatursstödet inte nämns under administrativa kostnader. Huruvida detta följer av att förslagsställaren bedömer att delförslaget inte medför några administrativa kostnader eller ej framgår inte, vilket Regelrådet anser är en brist.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning för förslagets administrativa kostnader är bristfällig.

Andra kostnader

Jordbruksverket uppger att det inte finns några andra kostnader än de administrativa.

Regelrådet kan konstatera att förslaget avseende nötkreatursstöd inte nämns under varken administrativa eller andra kostnader. Regelrådet anser att den del av förslaget som avser nötkreatursstöd, rimligtvis borde bidra till att de jordbrukare som innehar nötkreatur som kvalificerar sig för direktstöd, kan få stöd för dessa djur. Regelrådet finner det därför anmärkningsvärt att förslagsställaren inte motiverat varför denna del av förslaget inte redovisas under rubriken för andra kostnader.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av andra kostnader är bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren uppger att konkurrensförutsättningarna stärks för ett fåtal jordbruksföretag som även driver vissa andra verksamheter.

Regelrådet hade önskat att Jordbruksverket på ett mer utförligt sätt hade redogjort för sin bedömning, men finner ändå att den förhållandevis knappa redovisningen av förslagets påverkan för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Enligt konsekvensutredningen har regleringen ingen annan påverkan på företagen än den som redan redovisats av förslagsställaren.

Regelrådet har inte funnit skäl att ifrågasätta förslagsställarens bedömning och finner att redovisningen är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Jordbruksverket uppger att det inte ser någon möjlighet att införa en ännu lägre hektargräns än den föreslagna, eftersom detta skulle undergräva den bestämmelse som hektargränsen är ett undantag från, samtidigt som hektargränsen måste visa att jordbruksverksamheten är mer än obetydlig.

Regelrådet har i sin granskning av förslaget inte funnit några behov av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Det är Regelrådets uppfattning att uppgifter om hur många företag som berörs är viktiga för att effekterna av ett förslag ska kunna bedömas på ett bra sätt. Regelrådet kan konstatera att det i förslagsställarens konsekvensutredning förekommer olika uppgifter om antalet berörda företag. Regelrådet kan vidare konstatera att förslagsställaren, utan motivering, har utelämnat ett av delförslagen i konsekvensutredningens del B om företag, vilket Regelrådet finner anmärkningsvärt.

Såvitt Regelrådet kan bedöma medför förslaget kostnadsminskningar för berörda företag. Regelrådet kan likväl konstatera att för att kunna bedöma omfattningen av de kostnadsminskningar som förslaget medför för företagen, är en redovisning av uppgifterna om dels antalet företag, dels beräkningen av kostnadsminskningen avgörande. Regelrådet kan dessutom konstatera att det inte går att bilda sig en uppfattning om konsekvenserna för berörda företag när det gäller förslaget om nötkreatursstöd, eftersom en redovisning om detta saknas.

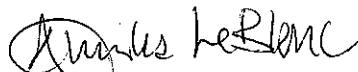
Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 29 april 2015. I beslutet deltog Pernilla Lundqvist ordförande, Lennart Palm och Eleonor Kristoffersson.

Ärendet föredrogs av Annika LeBlanc.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande

